

การออกแบบผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาจักสาน
และวัสดุท้องถิ่นในชุมชนตำบลพรหมสวรรค์
อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

Product Design from The Wisdom on
Wickerwork Handicrafts and Local Materials from
The Community in Phrom Sawan Subdistrict,
Phon Thong District, Roi Et Province

รัตนา บุตะมะ¹

Rattana Buttama

ตรีชฎา โชติรัตนานันท²

Treechada Chotiratanapinum

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบ
ผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Master of Fine Arts Program in Product Design,
Faculty of Decorative Arts, Silpakorn University
(E-mail : rattributtama@gmail.com)

² อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์
คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Dr., Product Design, Faculty of Decorative Arts,
Silpakorn University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาบริบทภูมิปัญญาจักสานและวัสดุท้องถิ่นชุมชนตำบลพรมสวรรค์ อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากภูมิปัญญาการจักสานและใช้วัสดุท้องถิ่นเป็นหลักในการสร้างสรรค์ ในวิธีการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ช่างฝีมือจำนวน 3 ท่าน เพื่อทราบถึงปัญหาและความต้องการรวมไปถึงศักยภาพด้านฝีมือ และศึกษาด้านความต้องการของตลาดกับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 400 คน จากแบบสอบถามพบว่ากลุ่มเป้าหมายให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์งานหัตถกรรมที่ใช้กันอย่างมีคุณภาพ และตกแต่งบ้านเพื่อความสวยงามได้ มีอายุการใช้งานที่นานและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำผลสรุปจากแบบสอบถามมาเป็นแนวทางการออกแบบและนำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาดของงานหัตถกรรม ทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ผู้ประกอบการด้านการตลาดหัตถอุตสาหกรรม 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ 3) ผู้ประกอบการขายผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และได้ผลสรุปแนวทางการพัฒนาต่อยอดตามวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) ชุมชนมีความสนใจที่จะนำทักษะของตนมาพัฒนาสินค้าใหม่ๆ โดยใช้วัสดุธรรมชาติประเภทต้นไผ่ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมในงานหัตถกรรม 2) การออกแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่จำกัด มีไลฟ์สไตล์ชื่นชอบงานหัตถกรรมร่วมสมัย รักการตกแต่งบ้าน และใส่ใจสิ่งแวดล้อม โดยมีแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ใช้ซ้ำได้อีกครั้งหลังจากพังแล้ว อันเนื่องมาจากการผสมผสานวัสดุธรรมชาติและสังเคราะห์ ทำให้วัสดุธรรมชาติเกิดการย่อยสลายก่อนเหลือโครงสร้างวัสดุสังเคราะห์ที่สามารถใช้งานได้อีกฟังก์ชันหนึ่ง และสามารถนำไปรีไซเคิลได้ การออกแบบได้แรงบันดาลใจจากโมดูลาร์ในด้านการใช้งานและแฝงเทคนิคด้านความเชื่อเรื่องโชคลาภของคนโบราณมาเป็นความหมายที่ดี ผลิตภัณฑ์มีความร่วมสมัยที่นำไปตกแต่งบ้านเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในภายในและตอบโจทย์ในการใช้งาน

คำสำคัญ: วัสดุธรรมชาติ, วัสดุสังเคราะห์, จักสาน , โมดูลาร์, ร่วมสมัย

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2565

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the context of wisdom on wickerwork handicrafts and local materials from the community in Phrom Sawan Subdistrict, Phon Thong District, Roi Et Province and 2) to design and develop home decoration products from the wisdom on wickerwork handicrafts and to mainly use local materials for creativity. Research methodology was carried out by interviewing three skilled craftsmen to know their problems and needs, including their skill potential, and to study the market demand from the target group of 400 people. From the questionnaire, it was found that the target group valued quality functional handicraft products that can be used for home decoration for beauty, have long service life and eco-friendly. The researcher used the results from the questionnaire to be a design guideline and to interview the experts on the handicraft market in three areas: 1) entrepreneur in the industrial handicraft marketing, 2) product design specialist and 3) entrepreneur selling eco-friendly products. The further development objectives guideline results were summarized as follows:

1) The community is interested in applying their skills to develop new products using natural materials of the *Cyperus involucratus* type which are suitable for handicrafts. 2) Home decoration product design for target groups living in a limited area but having a lifestyle liking contemporary handicrafts, loving home decoration, and caring for the environment will be reusable product design after broken due to the combination of natural and synthetic materials causes natural materials to degrade first and then leave with synthetic material

structure that can be used for another function and can be recycled. The design is inspired by the modular of its functionality and hidden techniques of belief in the fortune of the ancients as a good meaning. The product is contemporary that can be used for home decoration to create a positive home atmosphere and can achieve its functionality.

Keywords: natural materials, synthetic materials, wicker, modular, contemporary

บทนำ

ปัญหาสภาพภูมิอากาศ มลภาวะและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมาทำให้ประเด็นสิ่งแวดล้อมกลายเป็นหัวข้อสำคัญที่คนทั่วโลกให้ความสนใจ และหนึ่งในปัญหาใหญ่ที่สุดของทศวรรษนี้ก็คือการกำจัดขยะมหาศาลที่เกิดจากการบริโภคอย่างไม่ยั้งคิดของมนุษย์ชาตินำมาซึ่งความพยายามที่จะเปลี่ยนผ่านจากเศรษฐกิจแบบทางตรง (Linear Economy) หรือวงจรการ “ผลิต-ใช้-ทิ้ง” ที่คุ้นเคยไปสู่แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) เพื่อยืดระยะเวลาของทรัพยากรให้หมุนเวียนอยู่ในระบบการใช้งานได้นานที่สุดและสร้างขยะให้น้อยที่สุด เมื่อสิ่งแวดล้อมคือประเด็นระดับโลกที่ทุกคนล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจ หัตถกรรมขนาดเล็กระดับครัวเรือนหรือชุมชนย่อมยากจะหลีกเลี่ยงการปรับตัวตามแนวโน้มของระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน และกระบวนการ ‘Up Cycling’ หรือการนำขยะใช้แล้วจากอุตสาหกรรมหนึ่งมาเป็นวัตถุดิบสำหรับผลิตภัณฑ์ใหม่ในอีกธุรกิจ จึงได้รับการหยิบยกมาเป็นเครื่องมือของหลายๆ องค์กรและนักออกแบบที่เกี่ยวข้องกับงานหัตถศิลป์ทั่วโลก

ในเชิงงานหัตถศิลป์ การนำวัตถุดิบที่ถูกกำจัดจากอุตสาหกรรมใหญ่มาผสมผสานกับงานฝีมือดั้งเดิม ซึ่งมีการปล่อยคาร์บอนเป็นศูนย์ (Zero Carbon Footprint) นอกจากจะเป็นอีกหนทางหนึ่งในการเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจ

หมุนเวียน (Circular Economy) ให้มีวัฏจักรที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ยังอาจนำไปสู่ความเป็นไปได้ใหม่ด้านการสร้างสรรค์ เรื่องราวเบื้องหลังการผลิตจะช่วยให้ผลิตภัณฑ์ได้รับการตีราคาจากคุณค่ามากกว่าจากเพียงต้นทุนวัตถุดิบและแรงงานและยังช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนและสร้างการรับรู้ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม (ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน), 2564) ในทางขมวดเดียวกันในเรื่องของวัฏจักรการหมุนเวียนผลิตภัณฑ์ที่นำกลับมาใช้ใหม่ของวัตถุดิบ แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือวัฏจักรของวัตถุดิบทางชีวภาพ (Biological materials) ที่นำผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติมาใช้แล้วมาย่อยสลายคืนสู่ธรรมชาติโดยไม่ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม ยังนำพลังงานจากการย่อยสลายมาใช้ผลิตสินค้าใหม่ได้ ส่วนอีกหนึ่งแบบคือวัฏจักรของวัตถุดิบทางเทคนิค (Technical material) ที่ต้องจัดการอย่างเหมาะสมเพื่อลดปริมาณขยะและภาระในการกำจัด เช่น การรีไซเคิล หรือซ่อมสินค้าเพื่อยืดอายุการใช้งาน หลักการของระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน ไม่ใช่แค่การนำผลิตภัณฑ์ที่หมดค่าแล้วกลับมาใช้ใหม่เพียงอย่างเดียว แต่ยังครอบคลุมถึงกระบวนการออกแบบ การเลือกใช้ทรัพยากร และการบริหารจัดการ (อดิ ตา วสุวัฒน์, 2563) ด้วยวิกฤติและปัญหาของสิ่งแวดล้อมที่กำลังเผชิญอยู่จึงเกิดการสนับสนุนงานหัตถกรรมจากเศรษฐกิจหมุนเวียน และเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ซึ่งเป็นแผนหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ประเทศไทยมีความ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และได้สอดคล้องกับด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Sustainable Development and Growth) เติบโต สมดุล ยั่งยืน ทั้งเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยการอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมรวมถึงวัฒนธรรมให้คุณรุ่นใหม่ต่อไปได้อย่างยั่งยืน ใช้ประโยชน์จากการเติบโตบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุลภายในขีดความสามารถของระบบนิเวศ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563)

ชุมชนตำบลพรมสวรรค์ อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นหนึ่งชุมชนที่ประกอบอาชีพเกษตรเป็นหลักและมีสร้างอาชีพเสริมคือทำงานหัตถกรรมจากวัสดุธรรมชาติที่พบมากตามพื้นที่ชุมชน เช่น ไม้ไผ่ ตันกก ตันไหล ฯลฯ และไม้ไผ่ได้นิยมนำมาจักสานทำขึ้นเพื่อขายและใช้เองในครัวเรือนเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องทำมาหากิน เช่น ช้อน ไซ สุ่มไก่ และใช้ในครัวเรือนเช่น กระติบข้าว ตะกร้า กระดัง หวดนึ่งข้าว เป็นต้น ทักษะนี้เป็นภูมิปัญญาที่ได้สืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษแต่ด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปเทคโนโลยีเริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้นเกิดสินค้าใหม่ๆ ที่เข้าถึงการใช้งานได้มากกว่า ทำให้งานจักสานไม้ไผ่เริ่มลดหายไปเพราะไม่สามารถนำมาใช้งานได้ตอบสนองความต้องการในยุคปัจจุบัน แต่ทักษะฝีมือของช่างที่สืบทอดมานานที่ยังคงอยู่รวมไปถึงวัสดุธรรมชาติที่พบมากตามชุมชน เช่น ตันกก ตันไหล เป็นวิชาชีพที่ปลูกง่ายโตเร็ว ปัจจุบันชุมชนได้นำมาทอเสื่อทำขึ้นเพื่อใช้เอง หรือเป็นของฝากและขาย แต่ก็ยังไม่สามารถเข้าถึงตลาดได้เท่าที่ควร แต่ด้วยคุณสมบัติของเส้นใยธรรมชาติของ ตันกก ตันไหล ที่สามารถทำได้มากกว่านำมาทอเป็นผืน สามารถนำวัสดุธรรมชาติเหล่านี้มาต่อยอดกับทักษะงานจักสานที่เป็นทุนเดิมเพื่อเพิ่มมูลค่าและพัฒนาให้มีการนำไปใช้งานที่เหมาะสมกับตลาดยุคใหม่ ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนมีรายได้เสริมและสามารถสร้างอาชีพทำงานที่บ้านได้

จากข้อมูลดังกล่าวการพัฒนาต่อยอดจากทักษะงานฝีมือที่ตนมีเพื่อเชื่อมโยงการจัดการให้เกิดประโยชน์และส่งผลกระทบน้อยที่สุด ก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของการช่วยสังคมด้านสิ่งแวดล้อม และสิ่งนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาของวัสดุธรรมชาติ และงานหัตถกรรมของชุมชนในเขตตำบลพรมสวรรค์ อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อหาแนวทางการออกแบบในการสร้างโอกาสให้งานหัตถกรรมจากวัสดุธรรมชาติที่มีข้อจำกัดด้านเทคนิคให้สามารถมีทางเลือกที่หลากหลายโดยการผสมผสานวัสดุที่มีความแข็งแรงเพื่อต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่มีความเป็นไปได้ทางการตลาดโดยการใช้เทคนิคงานจักสานดั้งเดิมทำให้ชุมชนได้นำทักษะที่มีมาใช้ให้เกิดประโยชน์และเห็นคุณค่าของวัสดุธรรมชาติในพื้นที่ของตนเองมากขึ้น รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้จากพัฒนาสามารถนำไปเป็นแนวทางต่อยอดให้กับชุมชนได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทภูมิปัญญาจักสานและวัสดุท้องถิ่นชุมชนตำบลพรมสวรรค์ อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากภูมิปัญญาจักสานและใช้วัสดุท้องถิ่นเป็นหลักในการสร้างสรรค์

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่การวิจัย ชุมชนตำบลพรมสวรรค์ อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ศึกษาข้อมูลด้านวัสดุธรรมชาติที่มีความเป็นไปได้ในงานหัตถกรรมและภูมิปัญญางานจักสานแบบดั้งเดิม

ขอบเขตด้านการศึกษา โดยแบ่งข้อมูลได้ดังนี้ ด้านข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัสดุธรรมชาติและวัสดุสังเคราะห์ ด้านการตลาดงานหัตถกรรม ด้านแนวคิดการออกแบบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้านแนวคิดการออกแบบ modular รวมถึงศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) และด้านทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ

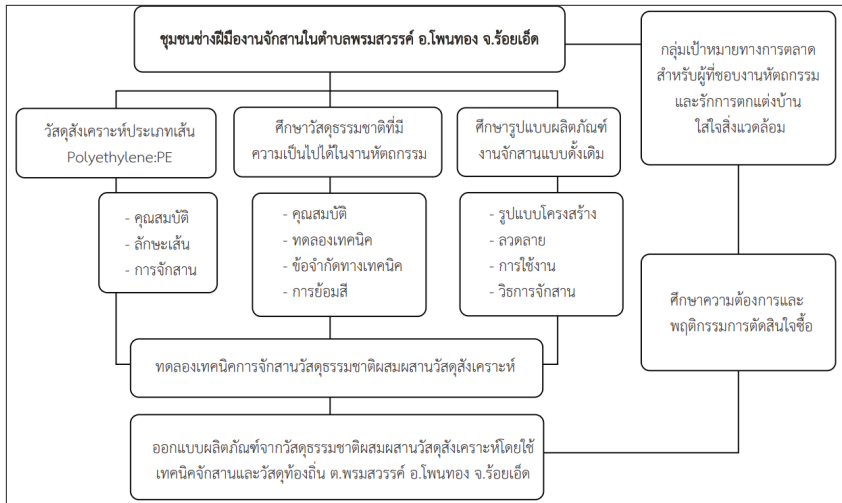
ขอบเขตด้านเทคนิค ทดลองเทคนิคจักสานแบบดั้งเดิมจากวัสดุธรรมชาติผสมผสานวัสดุสังเคราะห์

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย ผู้ที่ชื่นชอบงานหัตถกรรมร่วมสมัย รักการตกแต่งบ้านและใส่ใจสิ่งแวดล้อม

ขอบเขตด้านการออกแบบ แนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านสำหรับผู้พักอาศัยในพื้นที่จำกัดโดยศึกษาจากความต้องการ และพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การออกแบบผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาจักสานและวัสดุท้องถิ่นในชุมชนตำบลพรมสวรรค์ อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด มีกรอบแนวคิดดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ลงพื้นที่สำรวจวัสดุธรรมชาติในชุมชนตำบลพรมสวรรค์ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสำรวจ และแบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลเพื่อทราบถึงประเด็นปัญหาและศักยภาพของช่างฝีมือ

2. ทดลองเทคนิคงานจักสานโดยใช้วัสดุธรรมชาติผสมผสานวัสดุสังเคราะห์เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในรูปแบบงานหัตถกรรมเทคนิคใหม่ๆ

3. เก็บข้อมูลกับเป้าหมายทางการตลาดเป็นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากแบบสอบถาม จำนวน 400 คน เพื่อทราบถึงผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เป็นการเก็บข้อมูลเชิงสถิติ เพื่อสรุปแนวทางการออกแบบ

4. สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เป็นการนำผลสรุปจากแบบสอบถามของกลุ่มเป้าหมายมาสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านความเป็นไปได้ทางการตลาด เป็นการเก็บ

ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อทราบถึงผลการออกแบบและข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปสรุปแนวทางการออกแบบที่ตอบสนองความต้องการของตลาดหัตถกรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มที่ 1 ช่างฝีมือ

การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกจากช่างฝีมือที่มีความชำนาญจากชุมชนตำบลพรมสวรรค์ อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยแบ่งชุดเครื่องมือเป็น 2 ชุดดังนี้

(1) ชุดแบบสำรวจ (Survey form) แบ่งแบบสำรวจออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวัฏธรรมาชาติที่มีความเป็นไปได้ในงานหัตถกรรม ส่วนที่ 2 ศึกษาข้อมูลผลิตภัณฑ์แบบดั้งเดิมของชุมชนของงานจักสานเพื่อทราบถึงทักษะฝีมือช่าง ในขณะที่สำรวจได้ใช้สมุดจดบันทึก กล้องถ่ายรูป และถ่ายภาพเคลื่อนไหว

(2) ชุดแบบสัมภาษณ์ (Interview form) ใช้สำหรับสัมภาษณ์ช่างฝีมือ จะใช้รูปแบบการสนทนาพูดคุยเนื่องจากช่างฝีมือจะรู้สึกเกร็งน้อยกว่า โดยแบ่งชุดคำถามออกเป็น 3 ส่วน มีดังนี้ ส่วนที่ 1 : สัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้น เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended items) ส่วนที่ 2 : สัมภาษณ์ข้อมูลด้านทักษะฝีมือของช่างที่ชำนาญ เพื่อศึกษาเทคนิควิธีการจักสานแบบดั้งเดิม และลงมือทดลองปฏิบัติร่วมกับช่างฝีมือเพื่อประเมินศักยภาพชุมชน ส่วนที่ 3 : สัมภาษณ์ข้อมูลด้านความต้องการผลิตภัณฑ์ในรูปแบบใหม่ เพื่อนำมาเป็นโจทย์ในการออกแบบ

กลุ่มที่ 2 เป้าหมายทางการตลาด

การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกจากกลุ่มเป้าหมายที่มีไลฟ์สไตล์ชื่นชอบงานหัตถกรรมร่วมสมัย รักการตกแต่งบ้าน และใส่ใจสิ่งแวดล้อม จากการสอบถามจำนวน 400 คน โดยมีชุดเครื่องมือที่ใช้ดังนี้

(1) ชุดแบบสอบถาม (questionnaire) เพื่อทราบถึงความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายทางการตลาด เป็นการเก็บข้อมูลเชิงสถิติ เพื่อสรุปแนวทางการ

ออกแบบ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้ ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 : พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์งานหัตถกรรมประเภทเฟอร์นิเจอร์และผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้าน และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค ส่วนที่ 3 : ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการซื้อผลิตภัณฑ์งานหัตถกรรมประเภทเฟอร์นิเจอร์และผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้าน และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค ส่วนที่ 4 : ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญ

การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบและการตลาดด้านงานหัตถกรรม ได้แก่ 1) ผู้ประกอบการด้านการตลาดหัตถอุตสาหกรรม 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ 3) ผู้ประกอบการขายผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีชุดเครื่องมือที่ใช้ดังนี้

(1) ชุดแบบสัมภาษณ์ (Interview form) เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบสัมภาษณ์ในงานวิจัยครั้งนี้เพื่อทราบถึงข้อมูลเชิงลึกของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้ ส่วนที่ 1 : สัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้นเป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ ส่วนที่ 2 : ความคิดเห็นด้านความเป็นไปได้ทางการตลาด ด้านการใช้งานและด้านความสวยงาม ส่วนที่ 3 : ข้อเสนอแนะและการพัฒนาต่อไป

ผลการวิจัย

จากการรวบรวมข้อมูลด้านแบบสำรวจ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ได้วิเคราะห์ผลการวิจัยแบ่งออกเป็นข้อมูลดังนี้

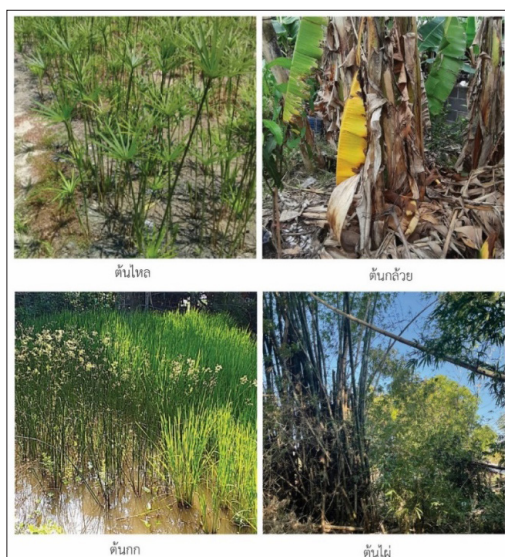
1. ด้านวัฒนธรรมชาติที่มีความเป็นไปได้ด้านงานหัตถกรรม

จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลด้านวัฒนธรรมชาติในเขตชุมชนพบว่า มีพื้นที่ชุมชนปลูกเอง และพืชที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกวัสดุธรรมชาติที่พบมากในเขตชุมชนมาวิเคราะห์คุณสมบัติเพื่อนำไปต่อยอดในงานหัตถกรรมได้ โดยแบ่งเป็นประเด็นสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์แบบสำรวจวัสดุธรรมชาติที่มีความเป็นไปได้ในงานหัตถกรรม

วัสดุ	ลักษณะทางกายภาพ	คุณสมบัติ	แปรรูปผลิตภัณฑ์
1. ไม้ไผ่ตง	ลำต้นสูง 30 เมตร ความยาวข้อปล้อง 30-50 cm.	แข็งแรง เหนียว มีอายุการใช้งานนาน	ตะกร้า, ข้อง, โซ, กระดัง, หวด
2. ต้นกก	ลำต้นสูง 100-150 cm.	ยืดหยุ่น นุ่ม ไม่แตกหัก	เสื่อปูนั่ง
3. ต้นไผ่	ลำต้นสูง 100-130 cm.	ยืดหยุ่น นุ่ม แห้งกรอบ	กระเป๋, เสื่อปูนั่ง, ที่รองจาน
4. ต้นผิ่ว	ลำต้นสูง 100-200 cm.	ยืดหยุ่น นุ่ม	เสื่อปูนั่ง
5. ต้นกล้วย	ลักษณะใบเป็นก้าน น้ำตาล ความยาว 10-50 cm.	บางเบา เปราะ ขาดง่าย	ไม่พบผลิตภัณฑ์แปรรูป ในชุมชน

จากผลการสำรวจและวิเคราะห์สามารถสรุปได้ว่าต้นกกต้นไผ่เป็นพืชที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และต้นไผ่เป็นพืชที่พบมากที่สุดและปลูกง่ายในพื้นที่ชุมชน

ภาพประกอบที่ 2 ภาพวัสดุธรรมชาติที่พบมากในพื้นที่ชุมชน

2. ด้านผลิตภัณฑ์งานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมของชุมชน

การดำรงชีพของคนสมัยก่อนที่ต้องพึ่งพาตนเอง ทำให้ต้องใช้ภูมิปัญญาความรู้ที่มีเป็นเครื่องมือทำมาหากินขึ้นมาจาก เพื่อแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตโดยนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ล้อมรอบพื้นที่ชุมชน เช่น นำไม้ไผ่มาจักสานเป็นเครื่องใช้ภายในครัวเรือนและเครื่องทำมาหากิน มีตัวอย่างจำแนกประเภทที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากชุมชนตำบลพรมสวรรค์ มีดังนี้

ภาพประกอบที่ 3 ภาพผลิตภัณฑ์งานจักสานแบบดั้งเดิม

งานทอเสื่อกกเป็นอีกหนึ่งงานฝีมือของแม่บ้านที่มีการสืบทอดมายาวนานมีการทำขึ้นเพื่อใช้เองและเพื่อขาย

ภาพประกอบที่ 4 ภาพผลิตภัณฑ์งานทอเสื่อ

3. ด้านช่างฝีมือที่มีความชำนาญงานหัตถกรรม

การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ช่างฝีมือจากการลงพื้นที่ชุมชน ผู้วิจัยได้จัดหมวดหมู่ข้อมูลออกเป็น 2 ประเด็นสำคัญคือ โดยวิเคราะห์จากประสบการณ์เพื่อทราบถึงปัญหางานหัตถกรรม และวิเคราะห์จากทัศนคติและความสนใจเพื่อทราบถึงความต้องการ โดยผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ช่างฝีมือ

ช่างฝีมือ	วิเคราะห์จากประสบการณ์	วิเคราะห์จากทัศนคติและความสนใจ
คุณตาทองแดง ทุ่งมน (ช่างฝีมือจักสาน ไม้ไผ่)	ผลิตถักงานจักสานไม้ไผ่ได้ สืบทอดมาอย่างยาวนาน ปัจจุบัน มีการนำไปใช้งานในโอกาสที่ น้อยลง และเริ่มค่อยๆ หายไป	มีความสนใจที่จะต่อยอดเป็น ผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ที่ไม่ได้ยาก เกินสิ่งที่เคยทำ ขอแค่สามารถขาย ได้ในท้องตลาด เพื่อให้มีรายได้ เสริมเข้ามา
คุณลักขณา กกฝ้าย (สมาชิกกลุ่มทอ เสื่อกก บ้านสม สนุก)	ผลิตภัณฑ์ทอเสื่อกกที่ทำอยู่ใน ปัจจุบันมีคู่แข่งค่อนข้างมาก ทำให้ขายได้ยาก เคยมีคนมาสอน ทำผลิตภัณฑ์ เช่นกระเป๋าแปรรูป งานใหม่ๆ แต่ที่ผ่านมาขาดความ ต่อเนื่อง และไม่ได้พัฒนาต่อ และ ไม่มีความรู้ เรื่องการตลาด	หากมีงานใหม่เข้ามา ก็พร้อมจะ เรียนรู้ และพัฒนาเพื่อให้มีอาชีพที่ 2 ได้ทำงาน อยู่บ้านเลี้ยง ครอบครัวได้
คุณเพ็ญ อยู่คง (ช่างฝีมือถักไหม พรมและ สาน ตะกร้าพลาสติก)	สินค้าที่ทำอยู่สามารถขายได้ตาม ชุมชนขายได้ราคาไม่แพงมาก ก่อนหน้านี้เคยเป็นคนสอนละมี สมาชิกมาเรียนด้วยแต่เนื่องจาก ไม่สามารถ นำไปขายหรือสร้าง รายได้ จึงทำให้สมาชิกแยกย้าย กันไปทำงานอย่างอื่นแทน	ชอบการทดลองและเรียนรู้อะไร ใหม่ๆ ด้วยตนเองเสมอจากสื่อ ออนไลน์ หากมีงานใหม่ๆ เข้ามา ก็พร้อมที่จะทำทดลองหากไม่ยาก เกินทักษะที่มีอยู่ ด้านการสานและ ถักทอ เพราะอยู่บ้านอยากใช้เวลา ให้เป็นประโยชน์มีรายได้ไปด้วยก็ เชื่อว่าจะมีสมาชิกเข้ามาเพิ่ม

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ช่วงฝีมือ โดยจากการสัมภาษณ์ตัวอย่างช่างฝีมือทั้งหมด 3 ท่าน ได้ทราบผลว่า ช่างฝีมือขาดความต่อเนื่องในการทำงานและไม่มีความรู้เรื่องการตลาด จึงทำให้ไม่สามารถทำงานได้ตรงกับความต้องการของตลาด และสรุปผลการวิเคราะห์จากทัศนคติและความสนใจได้ข้อมูลที่มีความสอดคล้องในทิศทางเดียวกัน คือสนใจที่จะพัฒนาและเรียนรู้สิ่งใหม่ แต่ผลิตภัณฑ์ต้องไม่ยากเกินไปทักษะที่มี และพร้อมที่จะพัฒนาทำสิ่งใหม่ๆ เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และสอดคล้องกับงานออกแบบในปัจจุบัน

ภาพประกอบที่ 5 การลงพื้นที่สัมภาษณ์ชุมชน

4. ด้านวัสดุสังเคราะห์

วัสดุสังเคราะห์ (Polyethylene:PE) ประเภทเส้นที่มีคุณสมบัติสามารถนำมาใช้ในงานหัตถกรรม มีความเหนียว ไม่ฉีกขาดและแตกหักง่าย สีไม่ซีดจางง่าย เนื่องจากมีส่วนผสมของสารป้องกันรังสี UV จากแสงแดด ล้างน้ำทำความสะอาดได้ ไม่ขึ้นเชื้อรา ไม่ถูกทำลายโดยปลวก มอด และแมลงต่างๆ ไม่ถูกทำลายโดยกรด ด่าง และเกลือ มีความคงทนต่อสภาพอากาศต่างๆ และไม่เสื่อมสลายได้ง่ายเหมือนวัสดุธรรมชาติสามารถนำมารีไซเคิลได้

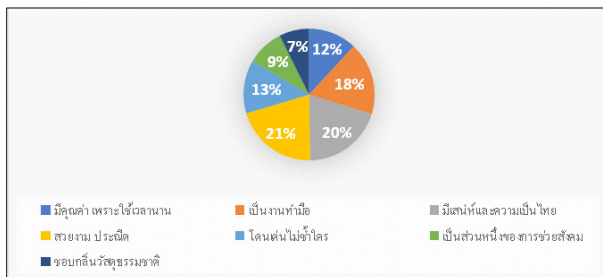

ภาพประกอบที่ 6 ภาพวัสดุสังเคราะห์ (Polyethylene:PE)

5. ด้านความต้องการด้านการตลาดจากกลุ่มเป้าหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้านความต้องการและพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์งานหัตถกรรมประเภทเฟอร์นิเจอร์และผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้านจากกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 400 คน โดยผู้วิจัยได้เลือกข้อมูลในแบบสอบถามที่มีผลต่อการวางแผนทางการออกแบบ โดยมีการแบ่งชุดคำถามออกได้ดังนี้

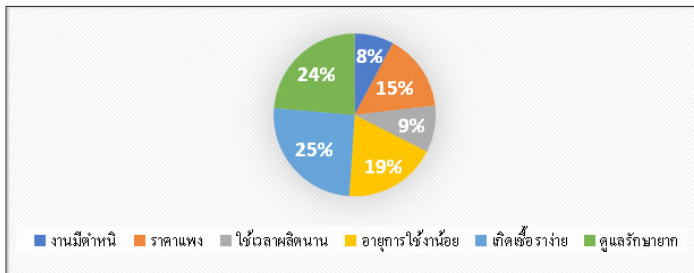
5.1 ด้านเหตุผลที่ชื่นชอบและสนใจผลิตภัณฑ์งานหัตถกรรมประเภทเฟอร์นิเจอร์และผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้าน

ภาพประกอบที่ 7 แผนภูมิแสดงข้อมูลด้านเหตุผลที่ชื่นชอบและสนใจผลิตภัณฑ์งานหัตถกรรมประเภทเฟอร์นิเจอร์ และผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้านของกลุ่มเป้าหมาย

จากการแสดงผลข้อมูลด้านเหตุผลที่ชื่นชอบและสนใจผลิตภัณฑ์งานหัตถกรรม พบว่ากลุ่มเป้าหมายชื่นชอบในความสวยงามและปราณีต ร้อยละ 21, มีเสน่ห์และความเป็นไทย ร้อยละ 20 และเป็นงานทำมือ ร้อยละ 18 สามารถสรุปผลได้ว่างานหัตถกรรมที่เป็นงานทำมือต้องประณีตและมีเสน่ห์ความเป็นไทย

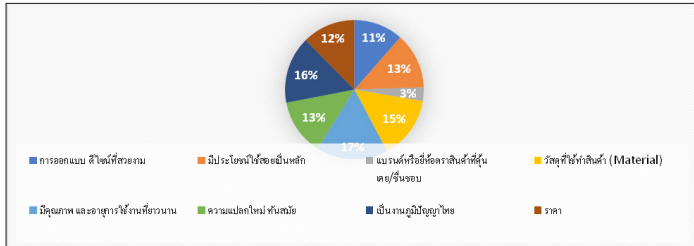
5.2 ด้านเหตุผลที่กังวลเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์งานหัตถกรรมประเภทเฟอร์นิเจอร์และผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้าน ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ

ภาพประกอบที่ 8 แผนภูมิแสดงข้อมูลเหตุผลที่กังวลเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์งานหัตถกรรมประเภทเฟอร์นิเจอร์และผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้าน ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ

จากการแสดงผลข้อมูลเหตุผลที่กังวลเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์งานหัตถกรรม พบว่ากังวลเรื่องการเกิดเชื้อราได้ง่าย ร้อยละ 25, การดูแลรักษายาก ร้อยละ 24 และอายุการใช้งานที่น้อย ร้อยละ 19 จึงสามารถสรุปได้ว่าการแก้ปัญหาข้อกังวลทั้ง 3 ด้านนี้ได้ จะสามารถคลายความกังวลและทำให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้

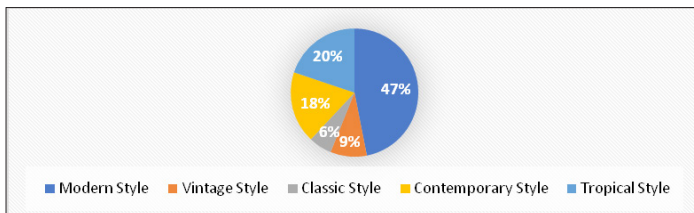
5.3 ด้านปัจจัยที่กลุ่มเป้าหมายให้ความสำคัญในการซื้อเฟอร์นิเจอร์และผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้าน

ภาพประกอบที่ 9 แผนภูมิแสดงข้อมูลด้านปัจจัยที่กลุ่มเป้าหมายให้ความสำคัญในการซื้อเฟอร์นิเจอร์และผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้าน

จากการแสดงผลข้อมูลปัจจัยที่กลุ่มเป้าหมายให้ความสำคัญในการซื้อเฟอร์นิเจอร์และผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้าน พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญเรื่องคุณภาพ และต้องมีอายุการใช้งานที่ยาวนาน ร้อยละ 17, เป็นงานภูมิปัญญาไทย ร้อยละ 16 และเรื่องวัสดุที่ทำ ร้อยละ 15 จึงสามารถสรุปได้ว่าวัสดุมีผลต่อการตัดสินใจซื้อเพราะมีผลต่ออายุและการใช้งานที่นาน ส่วนภูมิปัญญาไทยเป็นเทคนิคที่เพิ่มเสน่ห์ในงานให้มีเรื่องราวที่น่าสนใจขึ้นได้

5.4 ด้านสไตล์การตกแต่งบ้านที่กลุ่มเป้าหมายชื่นชอบ

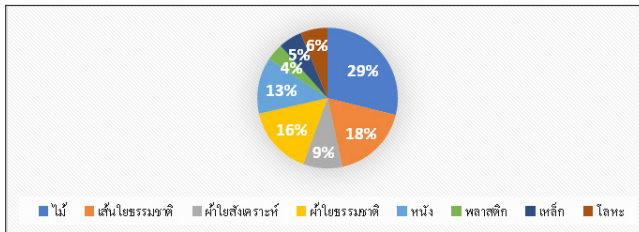

ภาพประกอบที่ 10 แผนภูมิแสดงข้อมูลด้านสไตล์การตกแต่งบ้านที่กลุ่มเป้าหมายชื่นชอบ

จากการแสดงผลข้อมูลสไตล์การตกแต่งบ้านที่กลุ่มเป้าหมายชื่นชอบ พบว่า สไตล์โมเดิร์น ร้อยละ 47, สไตล์ทรอปิคอล ร้อยละ 20 และความร่วมสมัย

ร้อยละ 18 สามารถสรุปได้ว่าทั้ง 3 สไตล์ เป็นสิ่งที่กลุ่มเป้าหมายให้ความสนใจและเลือกมาตกแต่งบ้านมากที่สุด และสามารถนำมาผสมผสานกันให้ลงตัวได้

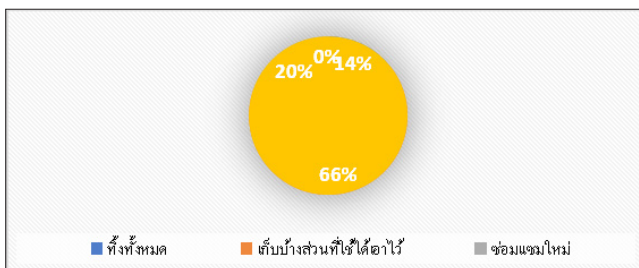
5.5 ด้านความสนใจวัสดุของเฟอร์นิเจอร์และผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้าน

ภาพประกอบที่ 11 แผนภูมิแสดงความสนใจด้านวัสดุของเฟอร์นิเจอร์และผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้าน

จากการแสดงผลข้อมูลด้านความสนใจวัสดุของเฟอร์นิเจอร์และผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้าน พบว่าสนใจ ไม้ ร้อยละ 29, เส้นใยธรรมชาติ ร้อยละ 18 และผ้าเส้นใยธรรมชาติ ร้อยละ 16 สามารถสรุปได้ว่าวัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่กลุ่มเป้าหมายสนใจเป็นอันดับต้นๆ

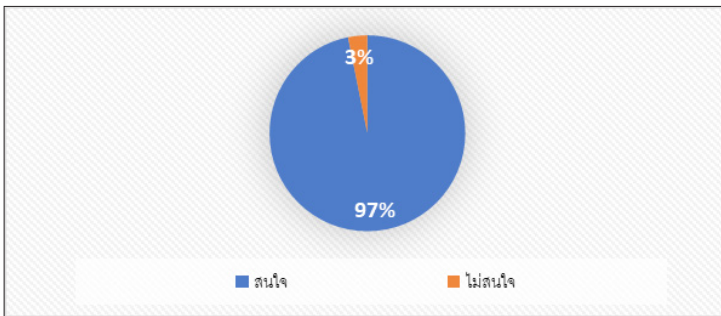
5.6 ด้านการจัดการเฟอร์นิเจอร์และผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้านหลังจากไม่สามารถใช้งานได้

ภาพประกอบที่ 12 แผนภูมิแสดงการจัดการเฟอร์นิเจอร์และผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้านหลังจากไม่สามารถใช้งานได้แล้ว

จากการแสดงผลข้อมูลการเปลี่ยนเฟอร์นิเจอร์และผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้านเนื่องจากไม่สามารถใช้งานได้แล้วพบว่า กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เลือกที่จะเก็บชิ้นส่วนที่ได้เอาไว้ ร้อยละ 66, ซ่อมแซมใหม่ ร้อยละ 20 และทิ้งทั้งหมด ร้อยละ 14 แสดงให้เห็นการใช้งานที่ไม่คุ้มค่าและความใส่ใจต่อผลิตภัณฑ์

5.7 ด้านความสนใจในเฟอร์นิเจอร์ที่สามารถใช้งานอีกได้หลังจากที่ไม่สามารถใช้งานได้แล้ว

ภาพประกอบที่ 13 แผนภูมิแสดงความสนใจในเฟอร์นิเจอร์ที่สามารถใช้งานอีกได้หลังจากที่ไม่สามารถใช้งานได้แล้ว

จากการแสดงผลข้อมูลด้านความสนใจในเฟอร์นิเจอร์ที่สามารถใช้งานอีกได้หลังจากที่ไม่สามารถใช้งานได้แล้ว พบว่า มีความสนใจ ร้อยละ 97 สามารถสรุปผลได้ว่าผลิตภัณฑ์ที่สามารถใช้ซ้ำได้ มีผลต่อการตัดสินใจ และเป็นการประหยัดทรัพยากรที่มีอยู่และได้ใช้สอยให้คุ้มค่า

6. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านความเป็นไปได้ทางการตลาด

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดมาวิเคราะห์ข้อมูลสรุปแนวทางการออกแบบ โดยนำแนวทางการออกแบบมาสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาดงานหัตถกรรม ทั้ง 3 ด้าน คือ

1. คุณ จิรโรจน์ พจนาวราพันธุ์ ผู้ประกอบการด้านการตลาดหัตถอุตสาหกรรม (บริษัท วิถี ไทย กรู๊ป จำกัด)

2. ผศ.นภดล สังวาลเพชร ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบงานผลิตภัณฑ์ (สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา)

3. คุณ นวดี ศักดิ์ศิริศิลป์ ผู้ประกอบการขายผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (บริษัท Moreover แปรนดของตกแต่งบ้าน)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ด้านความเป็นไปได้ทางการตลาด ได้ผลสรุปแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติผสมผสานวัสดุสังเคราะห์โดยใช้เทคนิคจักสานและวัสดุท้องถิ่นจากชุมชน แบ่งเป็น ประเด็นสำคัญ 9 ประเด็น คือ 1) เรื่องราว (Story) เรื่องราวความเชื่อเรื่อง โชคลาภ เงินทองไหลมาเทมาเป็นเรื่องที่น่าสนใจ 2) การใช้งาน (function) ผลิตภัณฑ์ต้องมีการใช้งานที่ตอบสนองความต้องการและสามารถนำไปตกแต่งบ้านได้ มีรูปแบบการใช้งานที่ส่งเสริมให้ช่วยจัดระเบียบการจัดของ เช่น ช่วยให้หาของได้ง่ายขึ้น และต้องมีการใช้งานที่ไม่ยากซับซ้อน และในการนำกลับมาใช้ซ้ำการใช้งานต้องมีความต่อเนื่องและน่าสนใจในทุกช่วงเปลี่ยนผ่านผลิตภัณฑ์จากชิ้นเก่าเป็นชิ้นใหม่ 3) ภาพลักษณ์ (Image) ในการเลือกใช้สี ลวดลาย และรูปทรงที่สวยงามเข้าไปอยู่ในบ้านอย่างกลมกลืนไม่ขัดตา ในด้านเทคนิคสามารถสานโครงสร้างให้บิดโค้งสลับกันได้จะช่วยให้ชิ้นงานน่าสนใจมากขึ้น และในรูปบบการใช้ซ้ำควรมีภาพลักษณ์ที่น่าใช้งาน ผลิตภัณฑ์ต้องดูร่วมสมัยและโมเดิร์นเข้ากับบรรยากาศในบ้าน 4) การตลาด (Marketing) ผลิตภัณฑ์ที่ดึงดูดลูกค้าสามารถเพิ่มการ Customize และ DIY สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในงานให้น่าสนใจมากขึ้นได้ function ไม่ต้องเยอะมาก ควรคำนึงถึงความสวยงามมากกว่าเรื่องการใช้ซ้ำ ในด้านการใช้งาน ผลิตภัณฑ์ควรมีเทคนิคพิเศษที่สามารถบ่งบอกว่าผลิตภัณฑ์สามารถใช้งานได้ หรือให้ลูกค้ามีส่วนร่วมในการใช้งานด้วย 5) ต้นทุน (Cost) การผลิตเป็นเรื่องสำคัญควรเลือกฟังก์ชันที่ลูกค้ารู้สึกเห็นคุณค่า เพราะจะส่งผลต่อบต้นทุนที่เพิ่มขึ้น 6) สถานที่ (Place) ผลิตภัณฑ์มีการนำไปตกแต่งให้เข้ากับบรรยากาศในบ้าน เช่น คอนโด สามารถนำมาตกแต่งได้และช่วยจัดระเบียบในพื้นที่จำกัดได้

7. แนวทางในการออกแบบ

จากผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายด้านพฤติกรรมและการตัดสินใจซื้อสรุปผลได้ว่า กลุ่มเป้าหมายให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์งานหัตถกรรมที่สามารถนำมาใช้ได้อย่างมีคุณภาพ มีการใช้งานที่ยาวนาน และในขณะเดียวกันก็สามารถนำไปตกแต่งบ้านเพื่อความสวยงามได้ ผลิตภัณฑ์ที่พึงแล้วสามารถนำมาประยุกต์การใช้งานเป็นรูปแบบใหม่ได้เป็นสิ่งที่กลุ่มเป้าหมายให้ความสนใจ และในเรื่องการใช้จ่ายเพื่อลดการสร้างขยะ เป็นการจัดการกับทรัพยากรให้นำมาใช้สอยอย่างคุ้มค่า และยังสามารถสร้างความภูมิใจและเห็นคุณค่าของวัสดุ นั้นมากขึ้น โดยการประยุกต์งานจักสานแบบดั้งเดิมที่คงเสน่ห์ความเป็นไทย และผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านความเป็นไปได้ด้านการตลาด ได้ผลสรุปแนวทางการออกแบบได้ดังนี้ เรื่องราวความเชื่อเรื่องโชคกลางเงินทองไหลมาเทมาเป็นเรื่องราวที่ดี ผลิตภัณฑ์มีการใช้งานที่ตอบสนองความต้องการและสามารถนำไปตกแต่งบ้านได้กลมกลืน มีความร่วมสมัยและโมเดิร์น และมีรูปแบบการใช้งานที่ส่งเสริมให้ช่วยจัดระเบียบการจัดของ เช่น ช่วยให้หาของได้ง่ายขึ้น และต้องมีการใช้งานที่ไม่ยากซับซ้อน และในการนำกลับมาใช้ซ้ำต้องมีการใช้งานที่มีความต่อเนื่องและน่าสนใจในทุกช่วงเปลี่ยนผ่านผลิตภัณฑ์จากชิ้นเก่าเป็นชิ้นใหม่ และการที่ลูกค้ามีส่วนร่วมในการใช้งานของผลิตภัณฑ์โดยสามารถเลือกเองได้ (Customize) หรือ DIY สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในงานทำให้น่าสนใจ

โดยจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้วิจัยจึงได้สรุปแนวทางการออกแบบได้ดังนี้

Concept : โมดูลาร์ (modular) ผลิตภัณฑ์ถอดประกอบได้ สามารถเคลื่อนย้ายหรือจัดวางได้ตามความเหมาะสม ให้ผู้ใช้งานสามารถมีส่วนร่วมกับผลิตภัณฑ์ และได้สร้างสีสันใหม่ๆ ในการตกแต่งบ้าน

กลุ่มเป้าหมาย : ผู้ที่พักอาศัยอยู่ในคอนโดหรือมีพื้นที่ขนาดจำกัด มีไลฟ์สไตล์ชื่นชอบงานหัตถกรรมร่วมสมัย รักการตกแต่งบ้าน และใส่ใจสิ่งแวดล้อม

แนวทางการออกแบบ : ผลิตรัศมีจากวัสดุธรรมชาติผสมผสานวัสดุสังเคราะห์โดยใช้เทคนิคจักสาน รูปแบบผลิตรัศมีสามารถใช้งานได้และตกแต่งบ้านได้ มีเทคนิคของเรื่องราวความเชื่อที่นำมาออกแบบเป็นโครงสร้างลวดลาย และมีฟังก์ชันของโมดูลาร์ที่นำมาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบให้ใช้งานง่ายที่เรียงซ้อนตัวแบบโมดูลาร์ ผลิตรัศมีสามารถใช้งานได้อีกครั้งหลังจากวัสดุธรรมชาติย่อยสลายแล้วจะมีช่วงเปลี่ยนผ่านอาจเกิดความงามอันเนื่องมาจากวัสดุธรรมชาติที่ย่อยสลายก่อนจะเหลือโครงสร้างวัสดุสังเคราะห์ เมื่อไม่สามารถใช้งานได้แล้วสามารถนำกลับไปรีไซเคิลได้อีกครั้ง โดยได้ออกแบบผลิตรัศมีไว้ทั้งหมด 4 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 การดักจับ (การปิดปากช่อง)

ผลิตรัศมีขึ้น (Product) : กล่องใส่ก้านน้ำหอม

แรงบันดาลใจ (Inspiration) : ช่องใส่ปลา

แนวคิด (Concept) : ได้แนวคิดมาจากช่องใส่ปลากับความเชื่อเรื่องโชคลาภ ช่องจะมีฝาปิดที่ใส่ปลาเข้าไปไม่สามารถออกมาได้ เนื่องจากเทคนิคการสานที่ยึดหยุ่นปิดเข้าสนิทพอดี ในเทคนิคการใช้งานกล่องใส่ขวดน้ำหอมสามารถเปิดฝาน้ำขวดเข้าไปและปิดให้สนิททำให้ขวดว่างได้พอดีไม่โคลงเคลง สามารถใส่ขวดน้ำหอมไว้กล่องด้านบนสุด และกล่องที่เรียงซ้อนด้านล่างสามารถเก็บขวดที่ไม่ได้ใช้ไว้ด้านในได้ หรือเก็บสิ่งของอย่างอื่นที่เป็นชิ้นเล็กๆ ได้ รูปทรงที่เป็นมุมเหลี่ยมมีการสานทับแม่เหล็กเข้าตรงมุมทำให้เกิดแรงดูดและสามารถจัดวางตกแต่งบ้านได้หลากหลายรูปทรง หากวัสดุธรรมชาติเริ่มย่อยสลายสามารถประยุกต์เป็นกล่องใส่ของชิ้นเล็กด้านในได้

วัสดุ (Material) : 1) เส้นไหม 2) เส้นใยสังเคราะห์ (Polyethylene : PE)
3) แม่เหล็ก

ขนาด (Scale) : กว้าง 8 CM. ยาว 8 CM. สูง 9. CM.

ภาพประกอบที่ 14 กล่องใส่ก้านน้ำหอม

แนวทางที่ 2 การดักจับ (ใส่ของไปในปลา)

ผลิตภัณฑ์ชิ้นที่ 2 (Product) : กล่องเก็บกุญแจ

แรงบันดาลใจ (Inspiration) : ไซดักจับปลา

แนวคิด (Concept) : ได้แนวคิดมาจากการงานจักสานไซ ที่ดักจับปลา มาเป็นดักจับกุญแจกันลืม การใช้งานสามารถดึงเข้าออกเพื่อขยายพื้นที่การใช้งาน จาก 1 ฟังเป็นใช้งาน 2 ฟัง โดยการใช้งานได้ 1 ฟังเหมาะสำหรับผู้ใช้คนเดียว หากขยายพื้นที่งานได้ 2 ฟังสามารถเป็นกุญแจคู่รัก 2 คนได้ และจะมีกระเป๋ปลาที่สามารถใส่กุญแจหรือคีย์การ์ดไว้ด้านในกระเป๋ได้เพื่อง่ายต่อการใช้งานให้พกพาออกไปข้างนอกสะดวก เมื่อกลับเข้าห้องก็สามารถเก็บกระเป๋ากุญแจเข้าที่ให้เรียบร้อย กระเป๋ามีรูปแบบทรงปลาจากแนวคิดเรื่องการดักจับปลาที่ไหลเข้าไ้กับความเชื่อเรื่องเงินทองไหลมาเทมาทุกๆ วัน หากวัศดุธรรมชาติดีเริ่มย่อยสลาย โคร่งกล่องสามารถวางตั้งใส่ของด้านในได้เช่น ใส่ถุงหอมหรือเป็นแจกันตกแต่งบ้าน

วัสดุ (Material) : 1) เส้นไหม 2) เส้นใยสังเคราะห์ (Polyethylene : PE)
3) เชือกไนลอน 4) ไม้ไผ่ 5) ผ้าฝ้าย

ขนาด (Scale) : กล่องกัญแจแบบใช้งาน 1 ฟัง กว้าง 8 CM. ยาว 18 CM.
สูง 8 CM.

กล่องกัญแจแบบยึดใช้งาน 2 ฟัง กว้าง 8 CM. ยาว 28 CM. สูง 8 CM.

ภาพประกอบที่ 15 กล่องเก็บกัญแจ

แนวทางที่ 3 การดักทรัพย์ (เก็บของด้านใน)

ผลิตภัณฑ์ชิ้นที่ 3 (Product) : กล่องสมบัติ

แรงบันดาลใจ (Inspiration) : ไซดักจับปลา

แนวคิด (Concept) : ได้แนวคิดมาจากการดักจับเรียกทรัพย์เก็บของมีค่าหรือของสำคัญต่างๆ สามารถเก็บของได้มิติซิดมี 2 ชั้น ขนาดเคลื่อนย้ายสะดวก สามารถวางใส่ของด้านในหรือวางโชว์ตกแต่งบ้านได้ หลังจากที่ใช้กันไปเมื่อวัสดุธรรมชาติเริ่มเสื่อมสภาพจะเหลือโครงสร้างหลักด้านในจะสามารถรับน้ำหนักการนั่ง

ได้นำมาใช้งานเป็น Stool ขนาดเล็กได้ โดยฐานล่างจะรับแรงและฝาปิดจะเป็นเบาะรองนั่งและเก็บของด้านในได้

วัสดุ (Material) : 1) เส้นไหม 2) เส้นใยสังเคราะห์ (Polyethylene : PE)
3) โครงเหล็กขนาด 5 MM. 4) หนังวัวแท้ 5) อะไหล่เสริมขัด

ขนาด (Scale) : กล่องสมบัติ กว้าง 20 CM. ยาว 28 CM. สูง 22 CM.

ขนาด (Scale) : Stool กว้าง 20 CM. ยาว 28 CM. สูง 15 CM.

ภาพประกอบที่ 16 กล่องสมบัติ

แนวทางที่ 4 การกักตัก

ผลิตภัณฑ์ชิ้นที่ 3 (Product) : Wall Decor (เก็บอุปกรณ์เครื่องเขียน),

แรงบันดาลใจ (Inspiration) : ติดกับดักของเครื่องจักสาน

แนวคิด (Concept) : ได้แนวคิดมาจากการติดกับดักของปลาที่ได้แฝงความเชื่อในเรื่องแรงดึงดูดโชคลาภ มาเป็นแรงบันดาลใจในฟังก์ชัน Wall Decor ที่ใช้เทคนิค แรงดูด แรงรัดของยางยืด ทั้งมีการใช้งานแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือส่วนที่

1) แผ่นติดโพสต์อิท (Post-it) หรือการ์ด โครงสร้างเส้นไหมสานสลับกับโครงลวด และมีตัวปลายจักสานด้านในมีแม่เหล็กทำให้เกิดแรงดูดกระดาดติดกับลวดด้านใน ส่วนที่ 2) แผ่นสานยางยืดที่จะช่วยรัดเก็บอุปกรณ์บนโต๊ะทำงานเช่น กรรไกร แวนตา หรือสายวัดต่างๆ ให้เป็นระเบียบมากขึ้น ส่วนที่ 3) แผ่นถักยางยืดที่จะช่วยเก็บสายชาร์จ ต่างๆ ให้สายไม่พันกันและใช้งานง่าย ทั้งสามส่วนสามารถถอดประกอบสลับตำแหน่งการต่อได้สามารถเรียงการวางของชั้นได้ตามความชอบของลูกค้า

วัสดุ (Material) : 1) เส้นไหม 2) โยสังเคราะห์ PE. 3) โครงเหล็กขนาด 3 MM. 4) ลวดเหล็ก 2 MM. 5) ยางยืด

ขนาด (Scale) : Wall Decor ชั้นประกอบ 3 ส่วน กว้าง 2 CM. ยาว 52 CM. สูง 52 CM.

ขนาด : Wall Decor ชั้น 1 ส่วน กว้าง 2 CM. ยาว 52 CM. สูง 18 CM

ภาพประกอบที่ 17 Wall Decor (เก็บอุปกรณ์เครื่องเขียน)

อภิปรายผล

ในการวิจัยเรื่องการออกแบบผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาจักสานและวัสดุท้องถิ่นในชุมชนตำบลพรมสวรรค์ อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบริบทภูมิปัญญาจักสานและวัสดุท้องถิ่นชุมชนตำบลพรมสวรรค์ อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากภูมิปัญญาการจักสานและใช้วัสดุท้องถิ่นเป็นหลักในการสร้างสรรค์ จากการศึกษาพบว่า ชุมชนประกอบอาชีพเกษตรเป็นหลักมีรายได้เสริมจากการทำงานหัตถกรรมที่สืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ เช่นงานจักสาน การทอเสื่อ ปัจจุบันจักสานไม้ไผ่ไม่สามารถตอบสนองการใช้งานในปัจจุบัน ทำให้อาชีพงานจักสานเริ่มลดหายไปและชุมชนไม่มีรายได้เสริม แต่ในงานทอเสื่อยังคงอยู่เนื่องจากเป็นพืชปลูกง่ายโตเร็ว และเป็นวัสดุธรรมชาติที่พบมากตามพื้นที่ชุมชน พบว่าต้นไผ่มีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับการทำงานหัตถกรรมได้หลากหลายวิธีมากกว่านำมาทอเป็นผืน เช่นการนำมาจักสาน จากการศึกษาข้อมูลหน่วยงาน (มติชนออนไลน์, 2563) ได้กล่าวถึง “พลิกวิฤติ ชาวบ้านรวมกลุ่มสานหมวกจากต้นไผ่ ส่งขายสร้างรายได้ดี ก่อนหน้านี้ทางหมู่บ้านได้จักสานตะกร้า หมวก และผลิตภัณฑ์อื่นๆ จากไม้ไผ่ แต่ปัจจุบันไม้ไผ่เริ่มหายาก และกระบวนการผลิตค่อนข้างลำบาก จึงมองหาวัตถุดิบอื่นๆ มาใช้ทดแทน จนมาพบว่า “ต้นไผ่” ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติในห้วยหนองคลองบึง สามารถนำมาทำหมวกทดแทนไม้ไผ่ได้ แล้วยังสามารถดัดแปลงให้มีความสวยงามและคงทนมากขึ้น”

ด้วยเหตุผลนี้ทำให้เห็นว่างานหัตถกรรมมีโอกาสทางการตลาด จึงได้มีการวิจัยศึกษาความต้องการของตลาดหัตถกรรมและปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ จากการศึกษาความต้องการจากกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดจากแบบสอบถาม จำนวน 400 คน และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาดงานหัตถกรรม พบประเด็นข้อมูลที่สอดคล้องกัน ดังนี้ ผลิตภัณฑ์งานหัตถกรรมที่น่าสนใจต้องสามารถนำมาใช้ได้อย่างมีคุณภาพ มีการใช้งานที่ยาวนาน และนำไปตกแต่งบ้านเพื่อความสวยงามได้ และให้ความสนใจในเรื่องการใช้ซ้ำเพื่อลดการสร้างขยะเป็นการจัดการกับทรัพยากรให้นำมาใช้สอยอย่างคุ้มค่า และรูปแบบผลิตภัณฑ์ต้องมีการใช้งานที่เรียบง่าย มีเรื่องราวที่สวยงามและสามารถนำเรื่องความเชื่อมา

เชื่อมโยงให้มีความน่าสนใจได้มากขึ้น ผลิตภัณฑ์เมื่อเข้าไปอยู่ในบ้านต้องถูกกลมกลืน มีความร่วมสมัยและเข้ากับบรรยากาศภายในบ้าน จากผลข้อมูลดังกล่าว จึงได้ผลสรุป แนวทางการออกแบบได้ว่า ผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติผสมผสานวัสดุสังเคราะห์ โดยใช้เทคนิคจักสานมีรูปแบบผลิตภัณฑ์สามารถใช้งานได้และตกแต่งบ้านได้ มีเทคนิคของเรื่องราวความเชื่อที่นำมาออกแบบเป็นโครงสร้างลวดลาย และมีฟังก์ชัน ของโมดูลาร์ที่นำมาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบให้ใช้งานง่ายที่เรียงซ้อนตัว แบบโมดูลาร์ ผลิตภัณฑ์สามารถใช้งานได้อีกครั้งหลังจากวัสดุธรรมชาติย่อยสลาย แล้วจะมีช่วงเปลี่ยนผ่านอาจเกิดความงามอันเนื่องมาจากวัสดุธรรมชาติที่ย่อยสลาย ก่อนจะเหลือโครงสร้างวัสดุสังเคราะห์ เมื่อไม่สามารถใช้งานได้แล้วสามารถนำกลับ ไปรีไซเคิลได้อีกครั้ง จากข้อมูลที่กล่าวมาจึงสรุปได้ว่า ผลิตภัณฑ์จากงานหัตถกรรม ที่มีแนวคิดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมจะสอดคล้องกับความต้องการด้านการตลาด โดยสามารถอธิบายได้ ดังนี้

1. การจักสานวัสดุธรรมชาติผสมผสานวัสดุสังเคราะห์สามารถสร้างความแข็งแรง และส่งผลต่ออายุการใช้งานที่นานกว่างานจักสานวัสดุธรรมชาติชนิดเดียว เนื่องจากผลการทดลองที่พบว่าการจักสานผสมผสานวัสดุโดยใช้เส้นใยสังเคราะห์ทำ เส้นยืนและเส้นถักเป็นวัสดุธรรมชาติในแนวนอน การทดลองพบว่าผลิตภัณฑ์มีความ แน่นเหนียวมากขึ้น และรับแรงได้คงทนมากขึ้น ด้วยคุณสมบัติของพลาสติกประเภท Thermoplastic (Polyethylene:PE) ซึ่งมีความเหนียว ไม่ฉีกขาด สีไม่ซีดจางง่าย เนื่องจากมีส่วนผสมของสารป้องกันรังสี UV จากแสงแดด สามารถล้างน้ำทำความสะอาดได้ ไม่ขึ้นเชื้อรา ไม่ถูกทำลายโดยปลวก มอด และแมลงต่างๆ ไม่ถูกทำลาย โดยกรด ต่าง และเกลือ และใช้งานแล้วสามารถนำมารีไซเคิลได้ ด้วยเหตุผลนี้จึงเกิด แนวคิดการใช้งานได้ 2 ฟังก์ชัน โดยฟังก์ชันแรกคือผลิตภัณฑ์ที่มีวัสดุธรรมชาติ จักสานด้วย และฟังก์ชันที่ 2 คือหลังจากที่วัสดุธรรมชาติย่อยสลายที่เหลือโครงสร้าง วัสดุสังเคราะห์ที่สามารถใช้งานได้อีกครั้งในรูปแบบฟังก์ชันใหม่ และหลังจากที่วัสดุ สังเคราะห์ไม่สามารถใช้งานได้แล้ว สามารถนำไปสู่การรีไซเคิลได้อีกครั้ง

2. ด้านการตลาดผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำได้ มีผลต่อการ ตัดสินใจซื้อและตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายทางการตลาด ผลการวิจัย

ครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ สิริพัฒน์ญ ชินเศรษฐพงศ์ (2561) ได้กล่าวในข้อเสนอแนะว่า “ควรเลือกใช้วัสดุดิบและบรรจุภัณฑ์ที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่หรือรีไซเคิลได้โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการผลิตต้นน้ำไปจนถึงกลางน้ำและปลายน้ำ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมจะส่งผลให้ผู้บริโภคมั่นใจได้ว่าสินค้าที่ซื้อไปนั้น ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งในที่นี้คือการส่งมอบคุณค่าในการรักษาสิ่งแวดล้อมของสินค้าให้กับผู้บริโภค” อีกทั้งยังสอดคล้องกับบทความของณัฐพงษ์ คงประเสริฐ (2558) ได้สรุปแนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ตอบสนองกับความต้องการของลูกค้าจะประกอบไปด้วย การออกแบบที่ตอบสนองกับความรู้สึกของลูกค้า (Emotional Design), เอกลักษณ์ตราสินค้า (Brand Identity) และการออกแบบอย่างยั่งยืน (Sustainable Design) ทั้ง 3 แนวคิดนี้ถือได้ว่ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกซื้อสินค้าและบริการของลูกค้าในปัจจุบัน

3. ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบให้ลูกค้าได้มีส่วนร่วมในการใช้งานเป็นสิ่งที่สร้างความน่าใจและตอบโจทย์การใช้งาน เช่น การถอดประกอบหรือจัดวางได้หลายรูปแบบ โดยใช้หลักแนวคิด โมดูลาร์ เช่นเดียวกับ (Bareo Interior Design & Decoration, 2021) ได้อธิบายหลักแนวคิด “โมดูลาร์ ดีไซน์” คือรูปแบบการออกแบบที่แบ่งระบบต่างๆ ออกเป็นส่วนย่อยๆ สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบได้ เรียกว่า “โมดูล” (Module) ซึ่งเมื่อนำโมดูลแต่ละส่วนย่อยๆ มาประกอบเข้าด้วยกันจะเกิดเป็นรูปแบบ “โมดูลาร์ซิสเต็ม” (Modular System) โดยการออกแบบลักษณะนี้จะผลิตรูปร่างชิ้นงานออกมาให้เหมือนหรือคล้ายคลึงกันเพื่อง่ายต่อการประกอบเข้าด้วยกัน หรืออาจผลิตรูปร่างให้แตกต่างกันเมื่อประกอบเข้าด้วยกันแล้วสามารถเพิ่มฟังก์ชันต่างๆ ได้มากขึ้น แนวคิดนี้ยังเหมาะกับขนาดพื้นที่จำกัดที่สามารถปรับเปลี่ยนตำแหน่งการวางให้ผู้ใช้งานมีความสะดวกมากขึ้น และได้สอดคล้องกับงานวิจัยของทศพล งามวีโลลักษณ์, เกรียงศักดิ์ เขียวมั่ง, และอภิสิทธิ์ ลินธุกัก (2559) ได้นำแนวคิดการทำงานของโมดูลาร์มาช่วยในการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ในห้องครัวเพื่อให้มีการใช้งานที่ตอบสนองความต้องการของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่จำกัด

4. การศึกษาความเชื่อมโยงด้านความเชื่อกับงานออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของราเชนทร์ สุขม่วง,

จิรวัดน์ พิระสันต์, และนิรัช สุดสังข (2556) ที่กล่าวว่า “วัฒนธรรมของคนไทยส่วนใหญ่มักมีความเชื่อเรื่อง บาป บุญ คุณ โศก จึงทำให้เกิดการกระทำ พิธีกรรมต่าง ๆ นานา แม้กระทั่งสิ่งที่เป็นสิริมงคล ทั้งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือมนุษย์เป็นคนปลูกสร้างปรุงแต่งขึ้นมา ก็ตาม สามารถช่วยยึดเหนี่ยวจิตใจ สร้างความสุขความสบายใจให้กับตนเอง” และได้สอดคล้องกับแนวคิดक्रमन्त्री โคตรคันหา (2564) เขียนไว้ว่า เครื่องจักสาน ที่เป็นเครื่องมือดักสัตว์มีลักษณะเด่นเชิงนามธรรม นำไปใช้ประกอบพิธีกรรม เช่น นำไข่ไปผูกเสาเอกในพิธียกเสาเอก สะท้อนความเชื่อเรื่องสิริมงคล ดักเงิน ดักโชค เก็บเงิน เป็นต้น

โดยข้อสรุปทั้งหมดที่ได้กล่าวมาสามารถนำมาสร้างข้อกำหนดหรือกรอบแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ด้านงานหัตถกรรมใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่วางไว้ โดยมีผลสรุปที่ต้องคำนึงถึงหลักการต่อไปนี้ 1. หน้าที่ใช้สอย (Function) 2. ความสวยงาม (Beautiful) 3. ความแข็งแรง (Durability) 4. เรื่องราว (Story) 4. เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco Friendly) 5. คุณค่าทางจิตใจ (Value) 6. ความสะดวกสบายในการใช้งาน (Easy to use) ซึ่งจากข้อมูลที่สรุปข้างต้นสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์งานหัตถกรรมให้กับชุมชนได้ต่อยอดในอนาคต และควรศึกษากลุ่มเป้าหมายควบคู่ไปกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการ

ข้อเสนอแนะ

ด้านการออกแบบให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดจำเป็นต้องศึกษาพฤติกรรมการใช้งานของกลุ่มเป้าหมายและรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่เข้าไปตกแต่งบ้านได้อย่างกลมกลืน ควรเลือกใช้เทคนิคและวัสดุที่จะสร้างความแข็งแรงให้สามารถใช้งานได้จริงมากขึ้น

ด้านการผลิตต้องคำนึงถึงขั้นตอนการทำงานในเรื่องการควบคุมคุณภาพของขนาด สี ความแข็งแรง ควรมียกเลิกเพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีมาตรฐานขนาดที่เท่ากัน และช่วยให้ทำงานได้เร็วขึ้นงานเรียบร้อยมากขึ้น และในการพัฒนาต่อยอดควรนำผลการออกแบบไปทดลองให้ชุมชนผลิตจริง

ด้านการตลาดต้องคำนึงถึงต้นทุนการผลิตที่ได้กำไร และไม่ควรเพิ่มฟังก์ชันการใช้งานที่มากเกินไป เพราะทำให้ต้นทุนสูงเกินไป และฟังก์ชันไม่ได้ตอบโจทย์ ถ้าเปรียบกับราคาขายที่สูงขึ้น และในรูปแบบการขายสามารถขายได้ทั้งแบบ collection และแบบแยกก็จะมีเม็ดเงินน่าสนใจ ขายแบบเป็น collection ผลิตภัณฑ์ที่มีความเหมาะสมที่จะไปด้วยกัน แต่หากขายแยกก็ขายออกได้ง่ายและต้องตอบสนองโจทย์การใช้งาน

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐพงษ์ คงประเสริฐ. (2558). การออกแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ตอบสนองกับความต้องการของลูกค้า. **วารสารวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**, 10(1), 64.
- ทศพล งามวิไลลักษณ์, เกรียงศักดิ์ เขียวมั่ง, และอภิศักดิ์ สีนุรักษ์. (2559). ระบบโมดูลาร์เพื่อการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ภายในห้องครัวไทยขนาดเล็ก. **วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**, 10(2), 78.
- ประตู่อีสาน. (2564) **เครื่องจักสานพื้นบ้านอีสาน**. ค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2564, จาก <https://www.isangate.com/new/32-art-culture/knowledge/559-jak-san-isan.html>
- มติชนออนไลน์. (2563). **พลิกวิกฤติชาวบ้านรวมกลุ่มสานหมวกจากต้นไผ่ส่งขายสร้างรายได้ดี**. ค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2564, จาก https://www.matichon.co.th/region/news_2251162
- ราเชนทร์ สุขม่วง, จิรวัดน์ พิระสันต์, และนิรัช สุดสังข. (2556). การพัฒนาของทีระลึกตามคติความเชื่อเกี่ยวกับสิริมงคล จากวัสดุเหลือใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตงานไม้. **วารสารวิชาการศิลปสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**, 4(1), 17.
- ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน). (2564). **Sacict craft trend 2021**. ค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2564, จาก <https://www.sacict.or.th/th/detail/2020-09-11-30-23>

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). **ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม**. ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2564, จาก <http://nscr.nesdc.go.th/>
- สิริพัฒน์ญ ชินเศรษฐพงศ์. (2561). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภค**. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อัทนา วสุวัฒน์. (2563). **เพราะทรัพยากรมีอยู่อย่างจำกัด: Circular economy ระบบเศรษฐกิจแบบหมุนเวียน**. ค้นเมื่อ 6 ธันวาคม 2563, จาก <https://citycracker.co/city-environment/circular-economy/>
- Bareo Interior Design & Decoration. (2021). **Modular design**. Retrieved May 5, 2021, from <https://www.bareo-isys.com/2019/living-young/modular-design>

สัมภาษณ์

- จิโรจน์ พจนาวราพันธุ์. (22 ธันวาคม 2563). **สัมภาษณ์**. ผู้ประกอบการ. บริษัท วิถีไทย กรุ๊ป จำกัด.
- ทองแดง พุ่มน. (10 พฤศจิกายน 2563). **สัมภาษณ์**. ช่างจักสานไม้ไผ่. ชุมชน บ้านหนองหิงหยา จ.ร้อยเอ็ด.
- นภตล สังวาลเพชร. (29 ตุลาคม 2563). **สัมภาษณ์**. อาจารย์ประจำ. ภาควิชา ออกแบบผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- นวัต ศักดิ์ศิริศิลป์. (4 พฤศจิกายน 2563). **สัมภาษณ์**. เจ้าของบริษัท. บริษัท Moreover แบรินด์ของตกแต่งบ้าน.
- เพ็ง อยู่คง. (12 พฤศจิกายน 2563). **สัมภาษณ์**. ช่างฝีมือ. ชุมชนบ้านหนองหิงหยา จ.ร้อยเอ็ด.
- ลักขณา กกฝ่าย. (12 พฤศจิกายน 2563). **สัมภาษณ์**. สมาชิกแม่บ้าน. กลุ่มทอเสื่อ กก บ้านสมสนุก จ.ร้อยเอ็ด.